

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare och av 4 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare ändras. Enligt propositionen ska den nedre åldersgränsen för ålderspension ändras från 65 år så att den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagarna måste uppnås. Det föreslås emellertid att den nedre åldersgränsen för ålderspension för idrottsutövare som är födda före 1965 fortfarande ska vara 65 år. Det föreslås samtidigt att den övre åldersgränsen för tecknande av försäkring höjs från 43 till 65 år.

Försäkringsbolag som tillhandahåller försäkringar, vilkas syfte är att säkerställa genomförandet av försäkringsskydd, ska åläggas en skyldighet att inom utsatt tid anmäla till social- och hälsovårdsministeriet, om bolaget inte längre i fortsättningen har för avsikt att tillhandahålla sådana försäkringar som avses i lagen. Anmälningförfarandet ger lagstiftaren skälig tid att ordna genomförandet av försäkringsskyddet på något annat sätt, om inte ett enda försäkringsbolag är villigt att tillhandahålla försäkringar enligt lagen. Det föreslås att till lagen fogas en ny bestämmelse om att ersättningarna enligt idrottslagen ska ha företräde och om ersättningarnas förhållande till andra lagstadgade förmåner. Dessutom föreslås att lagen kompletteras bl.a. i fråga om försäkringsskyldigheten och betalning av olycksfallspension samt genom en mängd ändringar av teknisk natur.

I propositionen föreslås dessutom en ändring i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen. Enligt propositionen ska lantbruksföretagare inte längre ha rätt till dagpenning enligt den lagen om han eller hon för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga har rätt till ersättning för inkomstbortfall på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2016. Den ändring som gäller den nedre åldersgränsen för ålderspension föreslås emellertid träda i kraft först den 1 januari 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
1.1 Social trygghet för professionella idrottsutövare.....	3
1.2 Ersättning till lantbruksföretagare och stipendiater för självrisktiden för sjukdagpenning	4
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	4
2.1 Idrottslagen	4
<i>Att teckna försäkring</i>	4
<i>Ordnande av försäkringsskydd och genomförande av skyddet</i>	5
<i>Olycksfallsskydd</i>	8
<i>Ålderdomstrygghet</i>	10
2.2 LPA-sjukdagpenningsslagen	11
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	12
3.1 Idrottslagen	12
3.2 LPA-sjukdagpenningsslagen	14
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	14
4.1 Konsekvenser för idrottsutövarna och idrottsarbetsgivarna.....	14
4.2 Konsekvenser för lantbruksföretagare och stipendiater	15
4.3 Konsekvenser för verkställigheten.....	15
4.4 Ekonomiska konsekvenser.....	16
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	16
DETALJMOTIVERING	18
1 LAGFÖRSLAG	18
1.1 Lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare.....	18
1.2 Lag om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen..	22
2 IKRAFTTRÄDANDE	22
LAGFÖRSLAG	24
1. Lag om ändring av lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare	24
2. Lag om ändring av 4 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen	28
BILAGA	29
PARALLELLEXTER	29
1. Lag om ändring av lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare	29
2. Lag om ändring av 4 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen	36

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

1.1 Social trygghet för professionella idrottsutövare

Professionella idrottsutövare har sedan 1995 haft ett eget system för social trygghet baserat på försäkringsprincipen, vilket är mera begränsat än det allmänna olycksfalls- och arbetspensionsskyddet. Från början av juli 2000 finns det bestämmelser om detta system i lag. Gällande lag om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009; *idrottslagen*) trädde i kraft den 1 maj 2009. I lagen bestäms om olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet för idrottsutövare. För försäkring föreskrivs i lagen en övre åldersgräns på 43 år och en inkomstgräns på 11 060 euro (2016 års nivå). Avsikten med inkomstgränsen är att utsträcka försäkringsskyddet till enbart professionell idrottsutövning.

Antalet idrottsutövare som omfattas av olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottsutövare har genom försäkringsskyddets historia varit väldigt litet. Antalet försäkrade idrottsutövare har på senare år stabiliserat sig på en nivå av ca 1 000 idrottsutövare. Olycksfallsförsäkringscentralen tillställer årligen social- och hälsovårdsministeriet en redogörelse om genomförandet av försäkringsskyddet. Enligt olycksfallsförsäkringscentralens senaste redogörelse av den 19 maj 2015 fanns det sammanlagt 1 184 försäkrade idrottsutövare 2014. År 2013 var deras totala antal 1 231. Största delen av de försäkrade var lagidrottsutövare och största delen av dessa ishockeyspelare. År 2014 var det totala antalet försäkrade ishockeyspelare 708, fotbollsspelare 235, korgbollspelare 96, bobbollspelare 87 och volleybollspelare 50. Genom en lagändring 2009 blev det frivilligt för individuella idrottsutövare att teckna försäkring. Efter reformen har de individuella idrottsutövarnas försäkringar minskat. År 2014 var de försäkrade individuella idrottsutövarna endast 8, då de ännu 2008 var sammanlagt 31.

Den smala finansieringsbasen för idrotten utgör den främsta orsaken till att den inkomstrelaterade sociala tryggheten för idrottsutövare har ordnats genom ett separat system som är mer begränsat än det allmänna olycksfalls- och arbetspensionsskyddet. Risken för olycksfall är hög inom professionell idrott och i vissa långt professionaliserade idrottsgrenar är även förtjänstnivån hög. Dessa faktorer har en höjande effekt särskilt på olycksfallsförsäkringspremien. De kostnader som uppkommer för idrotten till följd av att allmän olycksfallsförsäkrings- och arbetspensionslagstiftning utsträcks till att omfatta idrottsutövarna, har alltid uppskattats vara för höga i relation till idrottens ekonomiska resurser. Även graden av professionalitet och möjligheterna att finansiera skyddet varierar exceptionellt kraftigt mellan olika idrottsgrenar.

Utöver de förmåner som garanteras enligt idrottslagen omfattas idrottsutövarna av de förmåner som betalas av Folkpensionsanstalten såsom förmånerna enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) liksom för andra personer. Idrottsutövare har också rätt till icke-inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa under samma förutsättningar som andra personer som kommer ut på arbetsmarknaden. Idrottsutövarna omfattas däremot inte av den inkomstrelaterade dagpenningen eftersom de inte deltar i betalningen av arbetslöshetsförsäkringspremier.

Man har aktivt strävat efter att utveckla idrottsutövarnas sociala trygghet och nivån på den inom de ramar som idrottens ekonomiska resurser medger. Ändringarna har närmast gällt olycksfallsskyddet, eftersom risken för att idrottsutövarna ska skada sig vid professionell idrottsutövning har blivit mer framträdande. Den sociala tryggheten för idrottsutövare förnyades senast 2009 då den gällande idrottslagen trädde i kraft. Då var det av kostnadsskäl nödvändigt att utföra vissa justeringar i försäkringssystemet eftersom idrottens finansieringsbas inte höll

för kostnaderna för det dåvarande försäkringsskyddet. Till idrottslagen fogades en bestämmelse om ett maximibelopp för den årliga arbetsförtjänsten och dessutom tillkom vissa begränsningar i fråga om ersättningstiderna. I försäkringsskyddet utfördes samtidigt även betydande förbättringar. Idrottsutövare har nu även rätt till skälig inkomst fram till 65 års ålder, om de som en följd av en idrottsskada permanent förlorar sin förmåga att utföra även annat arbete än professionell idrottsutövning. Den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet höjdes, bristerna i försäkringsskyddet rättades till, rehabilitering för ett annat yrke effektiviserades och indexsystemet utsträcktes till att omfatta förmånerna.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 20 december 2012 en arbetsgrupp för tiden 1.1.2013 — 30.11.2013, med uppgift att lokalisera eventuella olägenheter i den sociala tryggheten för professionella idrottsutövare och lägga fram förslag till nödvändiga ändringar. Arbetsgruppen utredde också på ett omfattande sätt frågor i anknytning till idrottsutövarnas sociala trygghet. Arbetsgruppen sammanställde bl.a. en redogörelse om skillnaderna mellan den allmänna olycksfalls- och arbetspensionsförsäkringen samt idrottslagens olycksfallsförsäkring och försäkringen för ålderdomstrygghet, kostnaderna för genomförandet samt effekterna på idrottsutövarnas sociala trygghet, om det allmänna arbetspensions- och olycksfallssystemet skulle utsträckas till att omfatta även idrottsutövare. Även vissa särskilda frågor i idrottslagen samt möjligheterna att ordna ålderdomstrygghet för idrottsutövare inom försäkringskassan utreddes. Arbetsgruppens ställningstaganden och förslag antecknades i en rapport som offentliggjordes den 12 december 2013 (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2013:41).

1.2 Ersättning till lantbruksföretagare och stipendiater för självrisktiden för sjukdagpenning

I lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991; *LPA-sjukdagpenningsslagen*) föreskrivs att LFöPL-försäkrade lantbruksföretagares och stipendiater har rätt att i ersättning för arbetsoförmåga till följd av sjukdom få dagpenning (*LPA-sjukdagpenning*) för självrisktiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen är i allmänhet den dag då personen insjuknade och därpå följande 9 vardagar.

LPA-sjukdagpenning betalas för varje veckodag under den tid arbetsoförmågan fortgår, med undantag av den dag då arbetsoförmågan inträdde och tre därpå följande dagar, högst till utgången av den självrisktid som avses i sjukförsäkringslagen. LPA-sjukdagpenningen beräknas på LFöPL-arbetsinkomsten. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt behandlar och betalar ut ersättningen på ansökan.

Om arbetsoförmågan fortsätter efter självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen, upphör LPA-sjukdagpenningen och Folkpensionsanstalten börjar på ansökan betala sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen betalas för vardagar.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Idrottslagen

Att teckna försäkring

I 1 § i idrottslagen finns bestämmelser om försäkringsskyldighet. I paragrafen bestäms att om en idrottsutövare har avtalat med en idrottsförening som bedriver idrottsverksamhet i Finland eller med en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet att idrottsutövaren för idrottande som huvudsakligen bedrivs i Finland ska få minst 11 060 euro (enligt år 2016 års nivå) i

RP 152/2015 rd

skattepliktig lön per år eller per spelsäsong som är kortare än ett år, ska föreningen eller organisationen genom att för idrottsutövaren ordna olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet enligt idrottslagen till dess att idrottsutövaren fyller 43 år. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas alla löner som enligt avtal ska betalas för samma spelsäsong eller år.

Med stöd av 1 § i lagen försäkras vanligen sådana utövare av lagidrott som har ingått avtal med en förening som arbetsgivare. Med stöd av bestämmelsen kan emellertid även andra än utövare av lagidrott försäkras, om de har ingått ett avtal som uppfyller förutsättningarna enligt bestämmelsen med den organisation som bedriver idrottsverksamhet. I fråga om individuella idrottsutövare är det frivilligt att teckna försäkring och därom bestäms i 15 § i idrottslagen. Enligt bestämmelsen sägs att om en idrottsutövare inte har ingått ett avtal enligt 1 § och per år når upp till minst den inkomstgräns enligt 1 § för att bedriva idrott huvudsakligen i Finland, har han eller hon rätt till olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet i enlighet med vad som gäller för idrottsgrenen i fråga.

För närvarande kan idrottsutövare enligt idrottslagen försäkras till dess att de fyller 43 år. Före 2009 års reform var åldersgränsen 38 år. Enligt regeringens proposition (RP 51/2000 rd) har 38 års ålder motsvarat den tidpunkt då idrottsutövarens aktiva karriär i allmänhet upphör. I 2009 års reform motiverades höjningen av åldersgränsen med att idrottskarriärerna har förlängts. Även om idrottskarriärerna har förlängts, är de emellertid fortfarande utan tvekan i genomsnitt mera kortvariga än andra arbetskarriärer. De i lagen angivna maximitiderna och maximala årsarbetsförtjänsterna som gäller betalning av ersättningar kan anses försvarliga med beaktande av detta. Det finns emellertid enstaka, exempelvis utövare av lagidrott som, har uppnått den övre åldersgränsen på 43 år för försäkring och som fortfarande utövar idrott i förvärvssyfte, står i arbetsavtalsförhållande och får lön på normalt sätt. Det är inte ändamålsenligt att arbetsgivaren inte längre har försäkringsskyldighet för dem och att idrottsutövarna således inte heller har något försäkringsskydd. Med avseende på försäkringspremierna har idrottsutövarna en hög risk för olycksfall och här inverkar även deras ålder. En höjning av den övre åldersgränsen för försäkring kommer att beaktas som en del av försäkringens prissättning. Enligt arbetsgruppen för social trygghet för professionella idrottsutövare var det ändamålsenligt att höja den övre åldersgränsen för teckning av försäkring och föreslog bestämmelser om att uppnådd ålder för ålderspension som avses i idrottslagen ska utgöra den övre åldersgränsen.

Ordalydelsen beträffande inkomstgränsen i 1 § i den gällande idrottslagen har upplevts som oklar om avsikten är att inkomsterna ska granskas under ett kalenderår eller under en tidsperiod av ett år. Frågan har betydelse särskilt inom de lagidrottsgrenar där spelsäsongen är en annan än ett kalenderår. Sådana är ishockey (spelsäsong 1.5 — 30.4), korgboll (spelsäsong 1.7 — 30.6), volleyboll (spelsäsong 1.7 — 30.6) och boboll (spelsäsong 1.10 — 30.9). Spelsäsongen för fotboll är däremot ett kalenderår (1.1 — 31.12). Försäkringsperioden är en tidsperiod av ett år för alla idrottsgrenar.

Syftet med försäkringsbestämmelsen i 1 § i idrottslagen har i fråga om utövare av lagidrott varit att deras inkomster ska granskas under spelsäsongen. En idrottsutövare kan under samma spelsäsong ha flera avtal, vilket innebär att alla avtal och lönerna enligt dessa utgör föremål för granskning. Eftersom spelsäsongen inom all lagidrott är ett år, är granskningsperioden för inkomsterna således en tidsperiod av ett år. I fråga om andra än utövare av lagidrott är granskningsperioden någon annan tidsperiod som är ett år.

Ordnande av försäkringsskydd och genomförande av skyddet

Olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet för idrottsutövare har under hela den tid systemet har tillämpats ordnats genom försäkringar i privata försäkringsbolag. Enligt gällande idrottslag

RP 152/2015 rd

ordnas olycksfallsskyddet genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av skadeförsäkringsklass 1 enligt 2 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Enligt 2 § 1 mom. i lagen om försäkringsklasser omfattar skadeförsäkringsklass 1, "Olycksfall", fasta penningförmåner, ersättningar av skadeståndstyp och kombinationer av dessa samt passagerarskador. Skadeförsäkringsklass 1 omfattar även arbetsskador och yrkessjukdomar. Enligt lagens motiveringar (RP 13/2008 rd) omfattar denna klass även den olycksfallsförsäkring som avses i lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare.

Ålderdomstrygghet som avses i idrottslagen ordnas däremot genom försäkringar som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen eller lagen om utländska försäkringsbolag har rätt att i Finland bevilja försäkringar av livförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser. Livförsäkringsklass 1 omfattar bland annat pensionsförsäkringarna.

Enligt 31 § 1 mom. i den lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) får en försäkringsanstalt som tillhandahåller arbetsolycksfallsförsäkringar inte vägra att bevilja och upprätthålla en i lagen om olycksfallsförsäkring avsedd försäkring som har tecknats hos anstalten. I den nya lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) som träder i kraft från ingången av 2016 regleras om detta s.k. avtalstvång som gäller för obligatoriska försäkringar i lagens 157 § och om företagares frivilliga försäkring för arbetstiden i lagens 191 §. Om avtalstvång bestäms även i 143 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och i 111 § i lagen om pension för företagare (1272/2006). Idrottslagen innehåller ingen bestämmelse om avtalstvång. Det fanns inte heller någon sådan bestämmelse i lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (575/2000) som tillämpades innan idrottslagen trädde i kraft.

Avtalstvång inom försäkringsbranschen har traditionellt gällt lagstadgade försäkringar, t.ex. lagstadgade pensions- och olycksfallsförsäkringar samt trafik- och patientförsäkringar. Avtalstvånget har i regel betraktats som en motvikt till försäkringstagarnas försäkringsskyldighet. Avtalstvång innebär i praktiken att försäkringsbolaget inte kan välja vem som beviljas försäkring, utan bolaget ska bevilja försäkring till dem som ansöker om det.

Under en lång tid var det i praktiken en försäkringsbolagsgrupp som bl.a. sköter arbetsolycksfallsförsäkringar och privata pensionsförsäkringar som hade hand om genomförandet av försäkringsskydd för idrottsutövare. Anledningen till att skade- och livförsäkringsbolag har visat ringa intresse för försäkring av idrottsutövare har ansetts vara systemets särdrag samt det problematiska i att bedöma särskilt den risk som anknyter till olycksfallsskyddet, att försäkringsgrunden är begränsad samt osäkerhetsfaktorer i anknytning till idrottens ekonomiska bärbarhet. Under en lång tid fanns det i praktiken ingen priskonkurrens på marknaden över huvud taget. Systemet sågs över 2009 så att skadeförsäkringsbolagens möjligheter att prissätta försäkringarna så att de motsvarar riskerna förbättrades. Reformen lockade nya aktörer in på marknaden och antalet försäkringsbolag fördubblades. Efter den positiva starten har det emellertid inte längre kommit några nya aktörer på marknaden. För närvarande erbjuder endast två skadeförsäkringsbolag och två livförsäkringsbolag försäkringar enligt idrottslagen.

Det lagstadgade skyddet för idrottsutövare kan i praktiken bli ogenomfört, om de bolag som bedriver försäkringsverksamhet och erbjuder försäkringar av någon anledning i fortsättningen inte längre över huvud taget vill erbjuda försäkringar enligt idrottslagen eller begränsar sitt utbud till att endast gälla vissa grupper av idrottsutövare och det inte heller ut på marknaden kommer några nya försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet och erbjuder försäkringar enligt idrottslagen.

RP 152/2015 rd

I samband med revideringen av idrottslagen fäste social- och hälsovårdsutskottet uppmärksamhet vid situationen och påpekar i sitt betänkande (ShUB 7/2009 rd) att "det gäller att se till att den obligatoriska sociala trygghet som ingår i den föreslagna lagen tillgodoses i alla lägen. Om det inte finns aktörer på marknaden som är villiga att genomföra systemet, kan det hända att idrottarna blir utan olycksfalls- och pensionskydd. Social- och hälsovårdsministeriet bör därför snabbt börja fundera på om det behövs nya regler för försäkringsbolag som tryggar detta skydd. I förekommande fall bör ministeriet bereda förslag till författningsändringar och förelägga riksdagen dem".

Utskottet förutsatte i sitt betänkande att genomförandet av obligatorisk försäkring av idrottsutövare ska säkerställas men tog inte ställning till på vilket sätt det här ska ske. För närvarande har Finansbranschens Centralförbund (FC) och social- och hälsovårdsministeriet kommit överens om att FC ska meddela ministeriet i tillräckligt god tid innan en ny spelsäsong inleds, om det ser ut som att det inte längre finns tillräckligt med aktörer som erbjuder försäkringar på marknaden i fortsättningen. Det här förfarandet ger lagstiftaren skälig tid att ordna genomförandet av skyddet på annat sätt. Ett avtalsbaserat anmälningsförfarande kan emellertid inte anses som en ändamålsenlig garanti för genomförandet av den lagstadgade sociala tryggheten.

I praktiken gäller hotet om att tryggheten inte kommer att genomföras närmast olycksfallsskyddet, eftersom ålderdomstryggheten enligt idrottslagen kan erbjudas med ungefär samma innehåll som andra privata pensionsförsäkringar, om livförsäkringsbolagen är beredda att bevilja sådana. Om det inte går att hantera försäkringar till en liten försäkrad grupp utan att det utförs ändringar i livförsäkringsbolagens informationssystem, torde verksamheten inte längre vara lönsam för livförsäkringsbolagen. I praktiken har ålderdomstryggheten för idrottsutövare ordnats genom en försäkring som har tecknats i ett livförsäkringsbolag som samarbetar med ett skadeförsäkringsbolag.

Arbetsgruppen för den sociala tryggheten för professionella idrottsutövare utredde de medel med hjälp av vilka tryggheten skulle kunna genomföras i fortsättningen. Om avtalstvånget för genomförande av olycksfallsskydd kopplas till skadeförsäkringsbolag som tillhandahåller lagstadgade arbetsolycksfallsförsäkringar, skulle det i praktiken tvinga alla skadeförsäkringsbolag som för närvarande tillhandahåller arbetsolycksfallsförsäkringar att även tillhandahålla försäkringar för idrottsutövare. Härav följer att alla bolag när det gäller försäkringar för idrottsutövare bör ha bl.a. riskkalkyler, villkor, tariffer, informationssystem samt personalkompetens i anknytning till genomförandet av försäkringsskyddet, även om marknaderna är marginella, dvs. antalet försäkrade idrottsutövare och försäkringar är synnerligen litet. I synnerhet i fråga om sådana försäkringsbolag, som för närvarande inte tillhandahåller försäkringar för idrottsutövare, är det beträffande sådan reglering som genomförts på ovan avsett sätt inte längre fråga om endast ett avtalstvång utan om en skyldighet att börja bedriva en viss typ av försäkringsverksamhet, i det här fallet försäkring av idrottsutövare. Privata försäkringsbolag som verkar på den fria marknaden kan inte genom lagstiftning åläggas att bedriva en viss typ av försäkringsverksamhet, även om försäkringsbolagets koncession medger att försäkringsverksamhet av den typen bedrivs i Finland. Sådan reglering skulle också sannolikt strida mot gemenskapsrätten. Det centrala syftet med direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring är ju att göra det möjligt att tillhandahålla ett så fritt utbud av tjänster som möjligt.

Om avtalstvånget kopplas till sådana försäkringsbolag som frivilligt har sökt sig till marknaden, dvs. som redan tillhandahåller försäkringar, finns det risk för att regleringen om avtalstvång kör bort dessa från marknaden och att nya aktörer inte lockas till marknaden. Det som är problematiskt i fråga om försäkring av idrottsutövare är att marknaden är så liten exempelvis i jämförelse med den lagstadgade olycksfallsförsäkringen där marknaden är omfattande och antalet villiga aktörer som tillhandahåller försäkringar mångdubbelt.

Arbetsgruppen för social trygghet ansåg att det inte är ändamålsenligt att reglera om ett avtalstvång på grund av de ovan nämnda problem som anknyter därtill. Däremot föreslog arbetsgruppen att nuvarande anmälningspraxis ska ingå i lagen. Det här kommer inte att eliminera det grundläggande problemet, dvs. risken för att det inte kommer att finnas aktörer som är villiga att bedriva försäkringsverksamhet på marknaden och således tillhandahålla försäkringar, men det garanterar emellertid att lagstiftaren får information om marknadsituationen i god tid och vid behov kan vidta lagstiftningsmässiga åtgärder för att säkerställa genomförandet av tryggheten för idrottsutövare.

Olycksfallsskydd

Med anledning av olycksfall betalas till idrottsutövare huvudsakligen samma förmåner som enligt den allmänna olycksfallsförsäkringslagstiftningen betalas till andra arbetstagare och företagare. Till skillnad från olycksfallsförsäkringslagstiftningen ingår emellertid av kostnads-skäl i idrottslagen tidsfrister för betalning av ersättning samt bestämmelser om maximibelopp för årsarbetsförtjänst. Med stöd av idrottslagen betalas inte heller någon ersättning för inkomstbortfall för olycksfall under det första året, nämligen s.k. dagpenning, utan idrottsutövaren omfattas till denna del av sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Med stöd av 4 § 1 mom. i idrottslagen betalas olycksfallspension till idrottsutövare med anledning av oförmåga att utöva idrott i tre olika situationer: 1) under den tid idrottsutövaren får behandling, 2) deltar i rehabilitering och 3) efter att rehabiliteringen har upphört. Enligt paragrafens 2 mom. betalas olycksfallspension med stöd av 1 mom. för sammanlagt fem år efter utgången av maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Idrottslagens 6 § innehåller bestämmelser om betalning av olycksfallspension under tiden för varaktig arbetsoförmåga. Enligt paragrafens 1 mom. betalas olycksfallspension, om en idrottsutövare vid professionell idrottsutövning till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall, så som avses för idrottsgrenen i fråga, har blivit varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott och förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femtedelar enligt en bedömning som gjorts i förhållande till en årsarbetsförtjänst på 34 560 euro (2016) och som enligt idrottslagen används som grund för bedömningen av varaktig arbetsoförmåga. Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas idrottsutövarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra. Här beaktas också idrottsutövarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter. Enligt paragrafens 4 mom. betalas även olycksfallspension på grund av varaktig arbetsoförmåga tidigast efter utgången av den i sjukförsäkringslagen angivna maximitiden för sjukdagpenning. Olycksfallspension på grund av varaktig arbetsoförmåga betalas högst till dess att idrottsutövaren fyller 65 år.

I lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare som tillämpades innan gällande idrottslag trädde i kraft fastställdes olycksfallspension och förutsättningarna för erhållande av olycksfallspension direkt enligt bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen. Olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser som gäller dagpenning hade i lagen uttryckligen avgränsats utanför tillämpningsområdet. Den gällande idrottslagen innehåller bestämmelser om olycksfallspensioner och betalningen av olycksfallspensioner har enligt lagens 4 § 2 mom. och 6 § 4 mom. kopplats till utgången av maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen. På grund av denna koppling skulle olycksfallspension emellertid även i vissa situationer kunna betalas redan under den s.k. dagpenningsperioden, dvs. tidigare än ett år efter olycksfallet med stöd av de bestämmelser som gäller maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Enligt sjukförsäkringslagen går maximitiden för sjukdagpenning ut vid utgången av den kalendermånad som föregår den månad då antalet sjukdagpenningss dagar skulle

uppgå till 300 vardagar. Vid beräkning av maximitiden beaktas alla sjukdagpenningar under de två föregående åren innan sådan arbetsförmåga inträdde på vilken den självrisktid som utgörs av den dag då personen insjuknade och direkt därpå följande nio vardagar ska tillämpas. Tidigare dagpenningsdagar beaktas emellertid inte, om personen har varit arbetsförmögen under minst ett år efter att den föregående arbetsförmågan upphörde.

En koppling av betalningen av olycksfallspensioner enligt idrottslagen till kravet på att maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen ska ha gått ut kan emellertid enligt formuleringen i 4 § 2 mom. och 6 § 4 mom. för närvarande leda till att en försäkrad idrottsutövare, som i och för sig uppfyller idrottslagens krav för betalning av olycksfallspension, dock över huvud taget inte kan betalas olycksfallspension om maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen av någon anledning inte skulle ha gått ut för honom eller henne.

Det att maximitiden inte har gått ut kan oftast bero på att en idrottsutövare enligt sjukförsäkringslagens bestämmelser inte kan betraktas som arbetsförmögen över huvud taget eller tillräckligt länge, dvs. till utgången av maximitiden. En idrottsutövare kan bli utan sjukdagpenning även i sådana situationer där kravet på arbete inte har uppfyllts men idrottsutövaren emellertid inte oavbrutet har varit arbetsförmögen tillräckligt länge (55 dagar). Om en idrottsutövare, som vid sidan av professionell idrottsutövning har ett s.k. civilt arbete, till följd av ett olycksfall under idrottsutövning blir arbetsförmögen endast i fråga om professionell idrottsutövning, betalas inte nödvändigtvis dagpenning enligt sjukförsäkringslagen till honom eller henne, om det civila arbetet betraktas som huvudsyssla och idrottsutövaren som förmögen att utföra det. En sådan situation som beskrivs ovan kan i praktiken närmast uppkomma i sådana mindre professionella idrottsgrenar, där idrottsutövarna vid sidan av den professionella idrottsutövningen även har ett annat arbete och situationen närmast gäller invalidisering som föranlett oförmåga att utöva idrott. Om en idrottsutövare invalidiseras vid professionell idrottsutövning så att han eller hon enligt idrottslagen betraktas som arbetsförmögen även i fråga om annat arbete än professionell idrottsutövning, uppfyller han eller hon sannolikt även begreppet arbetsförmåga i enlighet med sjukförsäkringslagen. Då kan emellertid en sådan situation uppstå där idrottsutövaren inte är arbetsförmögen även för civilt arbete under hela maximitiden, varvid maximitiden inte har gått ut. Situationer där maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen inte har gått ut för en idrottsutövare, har veterligen tillsvidare varit sällsynta, men då sådana förekommer skulle följderna inte kunna anses vara förenliga med lagens syfte.

Sådana situationer som nämns i en rapport av arbetsgruppen för social trygghet där maximitiden för sjukdagpenning inte har gått ut för idrottsutövaren av den orsaken att det betraktas att idrottsutövaren inte omfattas av tillämpningsområdet för sjukförsäkringslagen är i fortsättningen mer sällsynta som en följd av de ändringar som utförts i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) och i lagens 3 a § 2 mom. 4 punkten (1196/2013; RP 198/2013), som trädde i kraft från ingången av 2014. Utgångspunkten för lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet är att lagstiftningen om social trygghet ska tillämpas på personer som är varaktigt bosatta i Finland och som har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem i Finland och som ständigt huvudsakligen vistas här. Enligt lagens 3 a § 1 mom. tillämpas lagstiftningen om social trygghet även på en person som flyttar till Finland redan från ankomsten till landet, om det med beaktande av personens helhetssituation anses att han eller hon flyttar till Finland för att stadigvarande bosätta sig här. Enligt paragrafens 2 mom. 4 punkten ska när en person flyttar till Finland som en faktor som visar att han eller hon bosätter sig här stadigvarande bland annat beaktas att han eller hon har ett arbetsavtal eller något annat därmed jämförbart avtal för arbete i Finland eller har beviljats ett EU-blåkort enligt 3 § 26 punkten i utlänningslagen (301/2004). Lagens 3 a § 2 mom. 4 punkten förutsatte tidigare ett krav på ett tvåårigt arbetsavtal, vilket slopades genom lagändringen 2014. Sättet att definiera boende i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bo-

sättningsbaserad social trygghet grundar sig emellertid även i fortsättningen alltid på en helhetsbedömning. Enbart ett arbetsavtal visar således inte nödvändigt att en person är bosatt i Finland.

Arbetsgruppen för social trygghet för professionella idrottsutövare föreslog att idrottslagens formulering ska preciseras så, att en idrottsutövare ska kunna beviljas olycksfallsförsäkring enligt idrottslagen då övriga förutsättningar uppfylls även i sådana situationer där maximitiden för sjukdagpenningen enligt sjukförsäkringslagen av någon anledning inte har gått ut.

I den gällande idrottslagen finns ingen bestämmelse om att ersättningar enligt idrottslagen ska ha företräde. Företräde innebär att en förmån enligt någon annan lag inte ska minska på den primära förmånen. Bestämmelser om hur en förmån enligt någon annan lag betes sig i förhållande till den primära förmånen ingår i allmänhet i förmånslagar av sekundär karaktär. Bestämmelser om ersättningar enligt idrottslagen ingår inte för närvarande i någon annan socialförsäkringslag än i sjukförsäkringslagens 11 kap. 10 §, som gäller pensionens inverkan på föräldrapenningens belopp samt i 12 kap. 2 §, som gäller samordning av sjukdagpenning. I dessa bestämmelser betraktas ersättningarna enligt idrottslagen som ersättningar för arbetsolycksfall. Däremot innehåller exempelvis 9 § i lagen om handikappförmåner (570/2007), som gäller rätt till vårdbidrag för pensionstagare, inget omnämmande om att olycksfallspension enligt idrottslagen skulle vara en sådan pensionsförmån som berättigar till vårdbidrag. Ett förhållningssätt som är förankrat i sjukförsäkringslagens bestämmelser är naturligt eftersom ersättningarna enligt idrottslagen i grunden påminner mycket om ersättningarna för arbetsolycksfall. I idrottslagen är ersättningstiderna till vissa delar tidsmässigt avgränsade och om pensioner föreskrivs särskilt, men i övrigt fastställs ersättningarna enligt det som föreskrivs om förmånen i fråga i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med beaktande av vad som anförts ovan är det troligt att de ersättningar som avses i idrottslagen i praktiken redan för närvarande har jämförts med ersättningar för olycksfall i arbetet då förmåner fastställs inom sådana förmånssystem där idrotten inte alls har uteslutits från tillämpningsområdet. Utöver de ändringar som arbetsgruppen för social trygghet har enats om vore det emellertid samtidigt för tydlighetens skull ändamålsenligt att till idrottslagen foga en uttrycklig bestämmelse om att idrottslagens ersättningar ska ha företräde och ersättningarnas förhållande till andra förmåner. Det föreslås att ersättningarna i princip ska jämföras med ersättningar för olycksfall i arbete då förmåner enligt någon annan lag fastställs. I den praktiska tillämpningen kommer det emellertid oundvikligen att förekomma tolkningssituationer i viss mån exempelvis i fråga om hur olycksfallspension som betalas på grund av oförmåga att utöva idrott förhåller sig till förmåner enligt andra lagar. Avsikten med den föreslagna bestämmelsen är i praktiken inte att ändra på idrottslagens ersättningsställning i förhållande till andra förmåner och inte att utsträcka verkningarna av idrottslagens ersättningar till sådana förmånssystem där idrotten har uteslutits från tillämpningsområdet.

Ålderdomstrygghet

Från försäkringen för ålderdomstrygghet för idrottsutövare kan som förmån betalas ålderspension då idrottsutövaren har fyllt 65 år. Ålderdomstrygghet för idrottsutövare är en premiebaserad försäkring där pensionsbeloppet baseras på de medel som flyter in från försäkringspremier och avkastning minskat med förvaltningskostnaderna. Försäkringspremiens belopp har fastställts i idrottslagen och det utgör 4,5 procent av lönen eller av den överenskomna årliga arbetsförtjänsten.

För närvarande kan ålderspension enligt idrottslagen inte erhållas samtidigt som någon annan arbetspension, om en person exempelvis börjar få ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare vid 63 års ålder. Arbetsgruppen för social trygghet utredde även frågan om att koppla idrottslagens ålder för ålderspension till den nedre åldersgränsen för ålderspension en-

ligt arbetspensionslagarna eller till ålderspensionering. Om idrottslagens ålder för ålderspension kopplas till ålderspensionering, kunde det här uppmuntra idrottsutövaren att gå i ålderspension enligt arbetspensionslagarna så snart som möjligt efter att den nedre gränsen för pension uppfylls. Men om idrottsutövaren kan få ålderspension enligt idrottslagen då den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagarna uppfylls, oberoende av om han eller hon går i ålderspension enligt arbetspensionslagarna, uppkommer inte den ovan nämnda sporrande effekten att gå i ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Arbetsgruppen beslöt föreslå att begynnelsestidpunkten för ålderspension enligt idrottslagen ska kopplas till den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagarna.

2.2 LPA-sjukdagpenninglagen

Enligt 4 § i LPA-sjukdagpenninglag som var kraft fram till slutet av 2015, har lantbruksföretagare och stipendiater inte rätt till dagpenning, om de på grund av samma arbetsoförmåga har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/81), lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller någon annan lag, och om inkomsten av lantbruksföretagarverksamheten beaktas då ersättningens storlek fastställs.

Bestämmelsen i lagens 4 § ändrades från ingången av 2016 endast genom en uppdatering så, att omnämmandet av lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ersätts med ett omnämmande av de nya lagar som trädde i kraft den 1 januari 2016, dvs. lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) och lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

Den vedertagna tolkningen av bestämmelsen i lagens 4 § har varit att lantbruksföretagare och stipendiater inte har rätt till LPA-sjukdagpenning, om de för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga har fått ersättning för förlorad förvärvsinkomst från en obligatorisk försäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ersättningar från frivilliga försäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har inte beaktats. Denna tolkning har stämt överens med tolkningen av bestämmelsen i 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen. Enligt sjukförsäkringslagens bestämmelse innebär detta att om försäkrad har rätt till ersättning för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga enligt någon annan lag än sjukförsäkringslagen, dras denna förmån av från den sjukdagpenning som betalas till honom eller henne, om inte något annat bestäms någon annanstans.

Från ingången av 2015 ändrades 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen så, att det av bestämmelsen uttryckligen framgår att från sjukdagpenning avdras ersättning för inkomstbortfall som för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga vid arbetsolycksfall och yrkessjukdom beviljas enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Till följd av ändringen har från ingången av 2015 från sjukdagpenningen enligt sjukförsäkringslagen även avdragits sådana ersättningar för inkomstbortfall som avses i 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 21 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Ersättningar för inkomstbortfall som betalas med stöd av frivilliga fritidsförsäkringar som avses i nämnda lagar samordnas däremot fortfarande inte med stöd av sjukförsäkringslagen. I regeringens proposition motiverades ändringen av sjukförsäkringslagen (RP 63/2014) med att syftet var att undvika dubbelkompensation. I förarbetena till lagen konstateras att det inte är motiverat att en person på grund av samma arbetsoförmåga samtidigt kan få två lagstadgade ersättningar om det är fråga om olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom.

Bestämmelsen i 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen ändrades på samma sätt som 4 § i LPA-sjukdagpenninglagen från ingången av 2016 endast på så vis att bestämmelsen uppdaterades

genom att lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ersätts med nya lagar, nämligen lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Det har inte utförts några ändringar i LPA-sjukdagpenningsslagen efter ingången av 2015, varav följer att tolkningen av lagen är som förut och således avviker från den nuvarande tolkningen av sjukförsäkringslagen. För att tolkningarna när det gäller beaktandet av ersättningar för inkomstbortfall på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska vara enhetliga i fortsättningen enligt båda sjukförsäkringslagarna, bör 4 § i LPA-sjukdagpenningsslagen ändras på motsvarande sätt som sjukförsäkringslagen ändrades från ingången av 2015.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Idrottslagen

Avsikten är att genom denna proposition genomföra de förslag till ändringar av idrottslagen som arbetsgruppen för social trygghet för professionella idrottsutövare enhälligt har godkänt i sin rapport. Propositionen utgör en etapp i det stegvisa arbetet med att utveckla den inkomstrelaterade sociala tryggheten för idrottsutövare.

Propositionens viktigaste målsättning är att säkerställa att försäkringsskyddet för idrottsutövare genomförs. Det föreslås att till lagen fogas en ny bestämmelse enligt vilken försäkringsbolaget senast den 31 december ska anmäla till social- och hälsovårdsministeriet, om bolaget har för avsikt att begränsa tillhandahållandet eller helt och hållet upphöra med att tillhandahålla försäkringar enligt idrottslagen efter den 31 december följande kalenderår. Med begränsning avses att försäkringsbolaget i fortsättningen beslutar tillhandahålla försäkringar endast till en viss idrottsgren eller vissa idrottsgrenar. Fram till den tidpunkt som försäkringsbolaget anmäler föreslås att bolaget tillhandahåller och beviljar försäkringar på normalt sätt. Förfarandet ska säkerställa att lagstiftaren i alla lägen har tid att under minst ett år genomföra skyddet på annat sätt, om det utifrån anmälningarna ser ut som att inte ett enda försäkringsbolag i fortsättningen skulle tillhandahålla försäkringar eller att en idrottsgren blir utan försäkring och det inte kommer en enda aktör ut på marknaden som bedriver försäkringsverksamhet enligt idrottslagen och tillhandahåller sådana försäkringar. Arbetsgruppen för social trygghet föreslog att anmälan ska göras till Finansinspektionen, som ska sända anmälan vidare till social- och hälsovårdsministeriet. För att göra förfarandet enklare och snabbare föreslås emellertid att anmälan sänds direkt till social- och hälsovårdsministeriet.

Den nedre åldersgränsen för begynnelsepunkten för ålderspension enligt idrottslagen ska i fortsättningen kopplas till de nedre åldersgränserna för ålderspension enligt arbetspensionslagarna. I den arbetspensionsreform (RP 16/2015 rd) som träder i kraft från ingången av 2017 kommer den lägsta åldern för ålderspension inom arbetspensionssystemet att höjas stegvis. Åldern för ålderspension ska höjas så att den lägsta åldern för ålderspension för de som är födda 1955 eller senare höjs från nuvarande 63 år med tre månader per varje åldersklass, tills den är 65 år. De som är födda 1962 är således den första åldersklass för vilken den lägsta åldern för ålderspension är 65 år. Den lägsta åldern för ålderspension för de som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Den pensionsålder som bestäms enligt den förväntade livslängden ska tillämpas första gången på de som går i pension år 2030. Eftersom avsikten med den här propositionen inte är att sänka den nuvarande nedre åldersgränsen för ålderspension för idrottsutövare, föreslås i idrottslagen särskilda bestämmelser om att idrottsutövare som är födda före 1965 ska betalas ålderspension såsom förut, dvs. räknat från den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Till följd av ändringen av den lägre åldersgränsen för ålderspension föreslås i idrottslagens 6 § 4 mom. en teknisk ändring så, att i fort-

sättningen ska olycksfallspension med anledning av varaktig arbetsoförmåga betalas till dess idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt idrottslagen.

Avsikten är att bättre än hittills få med alla som utövar idrott i förvärvssyfte inom ramen för försäkringsskyddet. Därför föreslås att den nuvarande övre åldersgränsen på 43 år för försäkringsskyldighet ska höjas. Arbetsgruppen för social trygghet föreslog bestämmelser om att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet ska vara den uppnådda pensionsåldern enligt idrottslagen, som i fortsättningen ska kopplas till den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Försäkringsbestämmelsen skulle emellertid bli komplicerad, om den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten kopplas direkt till den nedre gränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagarna med hänsyn till de föreslagna ändringarna i åldrarna för ålderspension i den arbetspensionsreform som träder i kraft 2017. Därför föreslås 65 år som övre åldersgräns för försäkringsskyldighet enligt 1 §.

Enligt förslaget ska till 15 § som gäller försäkring av individuella idrottsutövare för tydlighets skull fogas ett omnämmande om att individuella idrottsutövare också har rätt att få försäkring enligt lag till dess att han eller hon fyller 65 år. I 15 § i gällande lag nämns ingen åldersgräns på 43 år, men avsikten har varit att en individuell idrottsutövare som når upp till eller överstiger inkomstgränsen, om han eller hon så vill, kan omfattas av idrottslagen så länge som den individuella idrottsutövaren omfattas av försäkringsskyldighet.

Till följd av att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet ändras ska till bestämmelsen i idrottslagens 4 § 2 mom. fogas ett omnämmande om att olycksfallspension kan betalas på grund av oförmåga att utöva idrott under sammanlagt fem år men dock högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt idrottslagen. Till bestämmelsen i lagens 10 § 1 mom. ska även fogas motsvarande omnämmande som gäller familjepension, dvs. att familjepension ska betalas under högst tio år med anledning av en idrottsutövares död, men dock högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt idrottslagen.

Dessutom föreslås att 1 § som gäller försäkringsskyldighet preciseras så, att det av bestämmelsens formulering tydligare framgår att vid bedömning av försäkringsskyldigheten ska inkomsterna granskas under en tidsperiod av ett år. I fråga om lagidrottsutövare innebär det här att inkomsterna granskas under spelsäsongen, eftersom längden på spelsäsongerna är ett år.

Dessutom ska gällande bestämmelser om betalning av olycksfallspension preciseras så, att idrottsutövaren betalas olycksfallspension då förutsättningarna enligt idrottslagen uppfylls, även om maximitiden för sjukdagpenningen enligt sjukförsäkringslagen av någon anledning inte har gått ut för idrottsutövaren. Eftersom det med stöd av idrottslagen inte betalas dagpenning utan olycksfallspension, ska idrottsutövare som nämns ovan börja betalas olycksfallspension först när ett år har förflutit efter olycksfallet.

Samtidigt ska för tydlighets skull till idrottslagen även fogas en bestämmelse om att ersättningarna enligt idrottslagen ska ha företräde och deras förhållande till förmåner enligt andra lagar. Det föreslås att ersättningarna enligt idrottslagen i princip ska jämföras med de ersättningar som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar då ersättningar eller förmåner enligt någon annan lag fastställs. På grund av de likheter som finns mellan ersättningarna är det här antagligen redan praxis inom sådana förmånssystem där idrotten inte alls har uteslutits från tillämpningsområdet. Avsikten med bestämmelsen är således inte i praktiken att ändra på idrottslagens ersättnings ställning i förhållande till andra förmåner och inte utsträcka verkningarna av idrottslagens ersättnings till sådana förmånssystem där idrotten har uteslutits från tillämpningsområdet.

3.2 LPA-sjukdagpenninglagen

Det föreslås att 4 § i LPA-sjukdagpenninglagen ändras så att lantbruksföretagare i fortsättningen inte har rätt till LPA-sjukdagpenning, om han eller hon för samma tid på grund av samma arbetsoförmåga har rätt till ersättning för inkomstbortfall på grund av olycksfall i arbete eller yrkessjukdom med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelsen föreslås således inte gälla ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på frivilliga fritidsförsäkringar enligt nämnda lag.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för idrottsutövarna och idrottsarbetsgivarna

Den föreslagna bestämmelsen om försäkringsbolagens anmälningsskyldighet är viktig för idrottsutövare eftersom genom den säkerställs att den inkomstrelaterade sociala tryggheten för idrottsutövare genomförs. Som en följd av bestämmelsen kommer lagstiftaren i alla lägen att ha tid att under minst ett år genomföra skyddet på annat sätt, om det utifrån inkomna anmälningar ser ut som att inte ett enda försäkringsbolag i fortsättningen skulle tillhandahålla försäkringar eller att en idrottsgren blir utan försäkring.

En höjning av den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet till 65 år skulle göra det möjligt för äldre idrottsutövare än förut som utövar idrott i förvärvssyfte att omfattas av idrottslagen. Även individuella idrottsutövare som utövar idrott i förvärvssyfte kommer till dess de fyller 65 år att kunna få en försäkring enligt idrottslagen för olycksfall och ålderdomstrygghet. För en försäkringsskyldig arbetsgivare innebär en höjning av den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet att försäkringspremier betalas under en längre tid än förut.

En höjning av den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet kan ha en höjande effekt på olycksfallsförsäkringspremien, om olycksfallsrisken för äldre idrottsutövare bedöms vara högre än för yngre idrottsutövare i genomsnitt. Olycksfallsförsäkringspremien ska enligt idrottslagen stå i rimlig proportion till kostnaderna för försäkringen med beaktande av olycksfallsriskerna för respektive idrottsgren.

En justering av bestämmelsen om försäkringsskyldighet så att granskningen av inkomsterna under en tidsperiod av ett år framgår bättre därav, skulle klargöra försäkringssituationerna i framtiden. Bestämmelsen om försäkringsskyldighet är lagens viktigaste bestämmelse såväl med tanke på arbetsgivaren som på idrottsutövaren. Därför är en så tydlig bestämmelse som möjligt viktig för båda parter.

Genom justeringar av bestämmelserna om betalning av olycksfallspension pension blir det möjligt att betala pension även till sådana idrottsutövare i fråga om vilka maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen av någon anledning inte har gått ut. Eftersom det inte betalas dagpenning från systemet, kommer olycksfallspension emellertid att börja betalas först ett år efter olycksfallet.

Om den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt idrottslagen kopplas till de nedre åldersgränserna för ålderspension enligt arbetspensionslagarna förenhetligas förhållandet mellan idrottslagen och arbetspensionslagarna till denna del. Den lägsta åldern för ålderspension för dem som är födda 1965 och senare ska i fortsättningen anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Den lägsta åldern för ålderspension fastställs för varje åldersklass genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då arbetstagarna fyller 62 år. Idrottsutövaren kommer att känna till den lägsta ålderspensionen flera år före pensioneringen. Arbetstagaren kan således planera sin framtid och bereda sig på en eventuell pensionering i god tid.

Det är sannolikt att pensionsåldern enligt arbetspensionslagarna för de som är födda 1965 eller senare kommer att överstiga 65 år som en följd av ökningen i förväntad livslängd. Således kommer även åldern för när dessa idrottsutövare börjar omfattas av ålderdomstrygghet att stiga på motsvarande sätt. Eftersom begynnelse-tidpunkten för ålderspension för dessa idrottsutövare senareläggs, kommer idrottslagens ålderspension som betalas räknat från den nya högre pensionsåldern att vara större än om den skulle ha betalats från 65 års ålder. Ökningen i ålderspensionens belopp beror emellertid på hur mycket pensionsåldern för idrottsutövare kommer att stiga från nuvarande 65 år samt på beräkningsgrunderna för försäkringen. Av dessa orsaker kan inga exakta kalkyler läggas fram, men ju senare betalningen av pension börjar desto mera ökar även beloppet av den pension som betalas.

4.2 Konsekvenser för lantbruksföretagare och stipendiater

För att lantbruksföretagare och stipendiater ska få LPA-sjukdagpenning ska de vara LFöPL-försäkrade. Obligatoriskt LFöPL-försäkrade lantbruksföretagare och stipendiater är samtidigt även alltid obligatoriskt försäkrade med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Den föreslagna ändringen av 4 § i LPA-sjukdagpenning-lagen kommer således endast att gälla sådana lantbruksföretagare som har en frivillig försäkring för arbetstid enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och som också har en frivillig LFöPL-försäkring. Stipendiater kan inte teckna en frivillig LFöPL-försäkring.

Enligt den föreslagna ändringen av LPA-sjukdagpenning-lagen kommer lantbruksföretagare, som för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga har rätt till ersättning för inkomstbortfall med stöd av frivillig försäkring för arbetstid enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, i fortsättningen inte att ha rätt till LPA-sjukdagpenning. Det här är en förändring jämfört med nuvarande praxis. I fortsättningen kommer ersättning för inkomstbortfall för samma arbetsförmåga såväl enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som enligt frivillig försäkring för arbetstid att förhindra att LPA-sjukdagpenning betalas. Genom ändringen av LPA-sjukdagpenning-lagen kommer praxis när det gäller att beakta frivilliga försäkringar för arbetstid enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar att stämma överens med sjukförsäkringslagen. Avsikten är att lantbruksföretagare på grund av samma arbetsförmåga inte ska betalas överlappande dubbla lagstadgade förmåner där vardera förmånen beaktar inkomstbortfallet till följd av arbetsförmåga inom lantbruksföretagarens arbete.

Lantbruksföretagares ersättning för inkomstbortfall för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga där beviljandet grundar sig på frivilliga fritidsförsäkringar enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har emellertid fortfarande inte LPA-sjukdagpenningens hindrande verkan.

4.3 Konsekvenser för verkställigheten

Den föreslagna anmälningsskyldigheten som ska kopplas till en tidsfrist för försäkringsbolag som tillhandahåller försäkringar enligt idrottslagen innebär i praktiken att försäkringsbolaget bör veta i relativt god tid på förhand om det avser att tillhandahålla försäkringar i fortsättningen eller inte. Bestämmelsen i sig ålägger inte försäkringsbolaget att bedriva försäkringsverksamhet eller tillhandahålla försäkringar enligt idrottslagen. För att bestämmelsen emellertid i praktiken ska säkerställa genomförandet av social trygghet för idrottsutövare, är syftet att försäkringsbolagen på normalt sätt ska tillhandahålla försäkringar ännu under övergångstiden, dvs. tiden mellan inlämning av anmälan och det att tillhandahållandet upphör. Det är fråga om en temporär situation genom vilken den sociala tryggheten för idrottsutövare säkerställs under den tid genomförandet av tryggheten kan ordnas på annat sätt.

Den föreslagna bestämmelsen om företräde och förhållandet mellan idrottslagens ersättningar och andra lagstadgade förmåner skulle klargöra genomförandet av lagstadgade förmåner och samordningen av förmåner. I den praktiska tillämpningen kommer det emellertid oundvikligen att förekomma tolkningssituationer i viss mån. Avsikten med bestämmelsen är inte i praktiken att ändra på idrottslagens ersättnings ställning i förhållande till andra förmåner och inte heller att utsträcka verkningarna av idrottslagens ersättningar till sådana förmånssystem där idrotten har uteslutits från tillämpningsområdet.

Ändringen av LPA-sjukdagpenningsslagen skulle göra verkställigheten tydligare och enhetligare i förhållande till sjukförsäkringslagen.

Ändringen av den nedre åldersgränsen för ålderspension medför en del extra arbete för de försäkringsbolag i vilka försäkringar för ålderdomstrygghet för idrottsutövare har tecknats.

4.4 Ekonomiska konsekvenser

Den ändring av idrottslagen som går ut på att höja den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten kan ha en höjande effekt på olycksfallsförsäkringspremierna, om försäkringsbolaget bedömer att olycksfallsrisken för äldre idrottsutövare i genomsnitt är högre än yngre. I fråga om olycksfall som inträffat efter lagens ikraftträdande och som leder till varaktig arbetsförmåga, betalas olycksfallspension och andra ersättningar för en längre tid än för närvarande när den nedre åldersgränsen för ålderspension stiger.

Ändringen av den nedre åldersgränsen för ålderspension inverkar inte på premien för försäkringen för ålderdomstrygghet eftersom premien fastställs i idrottslagen och utgör en fast andel på 4,5 % av lönen eller av den överenskomna årsarbetsförtjänsten.

Kostnaderna som föranleds av LPA-sjukdagpenningsslagen täcks med statsmedel. Den föreslagna ändringen av 4 § i LPA-sjukdagpenningsslagen kommer att gälla sådana lantbruksföretagare som har en frivillig försäkring för arbetstid enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och som också har en frivillig LFöPL-försäkring. Eftersom det inte finns lika mycket LFöPL-försäkringar som frivilliga försäkringar för arbetstid enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, kommer den föreslagna ändringen inte att omfatta någon kvantitativt stor grupp av lantbruksföretagare. Enligt lantbruksföretagarnas pensionsanstalts årsberättelse för 2014 uppgick antalet frivilliga LFöPL-försäkringar till endast 1 884 och frivilliga försäkringar för arbetstid enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare till sammanlagt 22 841 år 2014. Ändringen beräknas beröra ca 1 600 lantbruksföretagare.

Den föreslagna ändringen inverkar inte på kostnaderna för försäkringsskyddet enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, men i fortsättningen kommer den att spara in uppskattningsvis 25 000 euro årligen när det gäller kostnaderna för LFöPL-sjukdagpenningssystemet.

5 Beredningen av propositionen

Proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet.

Beredningsarbetet i fråga om ändringarna till idrottslagen grundar sig på samarbete med intressentgrupper mellan olika aktörer inom idrott och försäkringssystem och på de utredningar som arbetsgruppen för social trygghet för professionella idrottsutövare utförde 2013 och på arbetsgruppens förslag utifrån dessa. I arbetsgruppen för social trygghet för professionella idrottsutövare fanns representanter för Jääkiekon SM-liiga Oy, Finlands Bollförbund rf, Valo ry,

RP 152/2015 rd

Suomen Jääkiekkoilijat ry, Jalkapallon Pelaajayhdistys ry, Suomen Huippu — Urheilijoiden Unioni ry, FFC rf, Finlands näringsliv rf, Finanssialan Keskusliitto — Finansbranschens Centralförbund ry, Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto — Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund ry och Pensionsskyddscentralen.

I fråga om ändringarna av idrottslagen begärde social- och hälsovårdsministeriet utlåtanden av ovan nämnda instanser samt undervisnings- och kulturministeriet, Folkpensionsanstalten, Suomen Koripalloliitto ry, Suomen Lentopalloliitto ry samt Pesäpalloliitto PPL ry. Det kom in 11 utlåtanden. I utlåtandena understöddes allmänt de ändringar som grundar sig på de förslag som arbetsgruppen för social trygghet enhälligt hade godkänt. I utlåtandena konstaterades det att ändringarna för sin del främjar utvecklingen för den inkomstrelaterade sociala tryggheten för idrottsutövare. I flera utlåtanden från idrottsorganisationerna underströks det emellertid att trots att det nu kommer att utföras ändringar, så är den inkomstrelaterade sociala tryggheten för idrottsutövare fortfarande betydligt mer bristfällig än för andra arbetstagare, företagare och stipendiater. I utlåtandena önskades att utvecklandet av den inkomstrelaterade sociala tryggheten för idrottsutövare kommer att fortsätta. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund påminde i sitt utlåtande om att förbundets namn kommer att ändras till Olycksfallsförsäkringscentralen fr.o.m. den 1 januari 2016 samt kommenterade till vissa delar motiveringen till propositionen i anslutning till den utredning som förbundet årligen tillställer ministeriet. Det som nämns ovan har beaktats i propositionen. Folkpensionsanstalten ansåg i sitt utlåtande att i sådana situationer där maximitiden för sjukdagpenningen av någon anledning inte går ut, vore det mera naturligt att olycksfallspension börjar betalas genast efter olycksfallet. Det är emellertid fråga om en principiell ändring som gäller försäkringsskyddets innehåll. Från försäkringsskyddet har huvudsakligen av kostnadsskäl ersättningarna för inkomstbortfall uteslutits från den s.k. dagpenningsperioden. Utifrån pensionsskyddscentralens utlåtande har bestämmelsen om idrottslagens ersättnings förhållande till andra förmåner setts över. Vid tillämpningen av arbetspensionslagarna jämföras idrottslagens ersättningar inte med ersättningarna för olycksfall i arbetet, eftersom idrotten har uteslutits från tillämpningsområdet för arbetspensionssystemet.

Ändringen av LPA-sjukdagpenningslagen har beretts i samarbete med lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

1 §. Försäkringsskyldighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om försäkringsskyldighet. Bestämmelsens nuvarande ordalydelse ska ses över så att det av bestämmelsen tydligare framgår att granskningen av inkomsterna alltid utförs under en tidsperiod av ett år. I fråga om lagidrottsutövare ska inkomsterna granskas under spelsäsongen, som är ett år inom all lagidrott. I fråga om fotboll är spelsäsongen densamma som ett kalenderår och då ska inkomsterna i praktiken granskas kalenderårsvis. I fråga om andra än utövare av lagidrott är granskningsperioden någon annan tidsperiod som är ett år. Liksom även för närvarande vid bedömningen av försäkringsskyldigheten ska idrottsutövarens alla löner beaktas som betalas med stöd av avtal under samma spelsäsong eller annars under en tidsperiod på ett år.

Den ändring i sak som föreslås i den gällande bestämmelsen gäller den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten. Det föreslås att den övre åldersgränsen höjs från 43 till 65 år.

2 §. Olycksfall. I paragrafen bestäms om de förutsättningar som ska uppfyllas för att ersättning för olycksfall som har drabbat en idrottsutövare ska betalas. I den inledande satsen i 2 mom. ska utföras motsvarande ändring som gäller höjning av den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten. Samtidigt föreslås en språklig precisering av det inledande stycket. Enligt bestämmelsen ska enligt idrottslagen i fortsättningen ersättas olycksfall som har drabbat en idrottsutövare före fyllda 65 år under omständigheter som är typiska för idrottsgrenen. Bestämmelser om omständigheter som ersätts ingår för närvarande i 2 mom. 1—5 punkten.

3 a §. Företrädare för ersättningar och förhållande till andra förmåner. Denna paragraf är ny. Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om företrädare. Enligt 1 mom. minskar inte den ersättning som idrottsutövaren har rätt till enligt denna lag av rätten att få ersättning eller förmåner med stöd av någon annan lag. Man kan avvika från företrädare för ersättningar endast genom bestämmelser i idrottslagen. En sådan är hänvisningsbestämmelsen i idrottslagens 10 § 1 mom. i fråga om familjepension till bestämmelsen i 104 § 7 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, enligt vilken barnpension minskas med beloppet av barnpension enligt folkpensionslagen.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om förhållandet mellan de olycksfallsersättningar som avses i idrottslagen och andra lagstadgade ersättningar och förmåner. Enligt 2 mom. ska ersättning enligt idrottslagen vid fastställande av en ersättning eller förmån enligt någon annan lag beaktas på samma sätt som ersättningarna enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, om inte något annat föreskrivs i idrottslagen eller i någon annan lag. Ersättningarna enligt idrottslagen påminner i grunden mycket om ersättningarna för arbetsolycksfall. I idrottslagen är ersättningstiderna till vissa delar tidsmässigt avgränsade och om pensioner föreskrivs särskilt, men i övrigt fastställs ersättningarna enligt bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med beaktande av vad som anförts ovan är det troligt att de ersättningar som avses i idrottslagen i praktiken redan för närvarande har jämförts med ersättningar för arbetsolycksfall då förmåner fastställs inom sådana förmånssystem där idrotten inte alls har uteslutits från tillämpningsområdet. Som en följd av den föreslagna bestämmelsen kommer det i den praktiska tillämpningen emellertid oundvikligen i viss

mån att förekomma tolkningssituationer exempelvis i fråga om hur olycksfallspension som betalas på grund av oförmåga att utöva idrott ska beaktas vid fastställande av andra förmåner. Avsikten med bestämmelsen är inte i praktiken att ändra på idrottslagens ersättnings ställning i förhållande till andra förmåner och inte utsträcka konsekvenserna av ersättningarna till sådana förmånssystem där idrotten har uteslutits från tillämpningsområdet.

I paragrafens 3 mom. konstateras att det som föreskrivs i 2 mom. om beaktande av ersättningar enligt idrottslagen emellertid inte ska iakttas vid tillämpning av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare. Bestämmelsen är motiverad för tydlighetens skull eftersom idrotten inte omfattas av arbetspensionssystemet. Avsikten med 2 mom. är inte att utsträcka verkningarna av idrottslagens ersättningar till sådana förmånssystem, som har uteslutit idrotten från sitt tillämpningsområde.

4 §. Olycksfallspension. I paragrafen bestäms om de förutsättningar som gäller betalning av olycksfallspension. Paragrafens 2 mom. preciseras så att det blir möjligt att betala olycksfallspension då övriga förutsättningar uppfylls även till sådana idrottsutövare i fråga om vilka maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen av någon anledning inte har gått ut. Det att maximitiden inte har gått ut kan exempelvis bero på att en idrottsutövare enligt sjukförsäkringslagens bestämmelser inte kan betraktas som arbetsoförmögen över huvud taget eller tillräckligt länge, dvs. till maximitidens utgång. En idrottsutövare kan bli utan sjukdagpenning även i sådana situationer där kravet på arbete inte har uppfyllts men idrottsutövaren emellertid inte oavbrutet har varit arbetsoförmögen tillräckligt länge (55 dagar).

Eftersom dagpenning inte betalas med stöd av idrottslagen, ska idrottsutövare som nämns ovan börja betalas olycksfallspension enligt idrottslagen först när ett år har förflutit efter olycksfallet och pension betalas för sammanlagt fem år efter nämnda tidpunkt.

Det föreslås att till 2 mom. också fogas en bestämmelse enligt vilken olycksfallspension kan betalas högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension som avses i 14 § 1 mom. Det är nödvändigt att foga bestämmelsen till lagen, eftersom det föreslås att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten enligt 1 § höjs till 65 år.

6 §. Olycksfallspension vid varaktig arbetsoförmåga. I paragrafen föreskrivs det om beviljande av olycksfallspension vid varaktig arbetsoförmåga. I 1 mom. föreslås en ändring som föranleds av höjningen av den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten. Enligt paragrafen har en idrottsutövare rätt till olycksfallspension, om han eller hon före 65 års ålder till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har blivit varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott enligt 1 eller 15 § och förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femtedelar enligt en bedömning som gjorts i förhållande till den årsarbetsförtjänst som enligt denna lag används som grund för bedömningen av varaktig arbetsoförmåga.

I 2 mom. föreslås motsvarande ändring som ovan i 4 § 2 mom., dvs. att bestämmelsen preciseras så att det blir möjligt att betala olycksfallspension då övriga förutsättningar uppfylls även till sådana idrottsutövare i fråga om vilka maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen av någon anledning inte har gått ut. Det föreslås att olycksfallspension kan betalas först när ett år har förflutit efter olycksfallet och olycksfallspension kan betalas högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension som avses i 14 § 1 mom.

8 §. Ersättning för sjukvård. I 1 mom. föreslås en teknisk ändring så att författningsnumret för den i momentet nämnda lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar stryks, eftersom lagen nämns första gången i 3 a § som nu föreslås bli fogad till denna lag.

10 §. Familjepension och begravningshjälp. I paragrafen föreskrivs om de ersättningar som ska betalas till följd av en idrottsutövares död. Till 1 mom., som innehåller bestämmelser om betalning av familjepension, föreslås till följd av höjningen av den övre åldersgränsen för försäkringsskyldighet fogat ett omnämnande om att familjepension kan betalas högst till dess att idrottsutövaren skulle ha uppnått den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt idrottslagen. Om en idrottsutövare har avlidit till följd av ett olycksfall betalas det således efter idrottsutövaren familjepension för högst tio år efter dödsfallet, dock högst till dess att idrottsutövaren skulle ha uppnått den nedre åldersgränsen för ålderspension som avses i 14 § 1 mom. Dessutom föreslås att momentets hänvisning till bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska preciseras språkligt.

14 §. Ålderdomstrygghet. I paragrafen föreskrivs om försäkring för ålderdomstrygghet enligt idrottslagen. Det föreslås att den nedre åldersgränsen på 65 år för ålderspension enligt 1 mom. ändras så att åldersgränsen för begynnelsepunkten för ålderspension i fortsättningen ska följa de nedre åldersgränserna för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare som träder i kraft från ingången av 2017. Ändringen genomförs genom en hänvisning till 11 § i lagen om pension för arbetstagare där det föreskrivs om nedre åldersgränser för ålderspension som gäller olika åldersklasser. Eftersom avsikten inte är att sänka den nuvarande nedre åldersgränsen för ålderspension för idrottsutövare, föreslås att det i momentet särskilt föreskrivs att idrottsutövare som är födda före 1965 ska betalas ålderspension såsom förut, dvs. räknat från den dag då idrottsutövaren fyller 65 år.

I den arbetspensionsreform som träder i kraft från ingången av 2017 kommer den lägsta åldern för ålderspension inom arbetspensionssystemet att höjas stegvis. Åldern för ålderspension ska höjas så att den lägsta åldern för ålderspension för de som är födda 1955 eller senare höjs från nuvarande 63 år med tre månader per varje åldersklass, tills den är 65 år. De som är födda 1962 är således den första åldersklass för vilken den lägsta åldern för ålderspension är 65 år. Den lägsta åldern för ålderspension för de som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Den pensionsålder som bestäms enligt den förväntade livslängden ska tillämpas första gången på de som går i pension år 2030. Avsikten är att förhållandet mellan pensionstiden och tiden i arbete ska bevaras på samma nivå som 2025.

Enligt 11 § 1 mom. i den nya lagen om pension för arbetstagare har en arbetstagare rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension. Enligt paragrafens 2 mom. bestäms den lägsta åldern för ålderspension enligt arbetstagarens födelseår på följande sätt:

- 1) 63 år för dem som är födda 1954 eller tidigare,
- 2) 63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,
- 3) 63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,
- 4) 63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,
- 5) 64 år för dem som är födda 1958,
- 6) 64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,
- 7) 64 år och 6 månader för dem som är födda 1960,
- 8) 64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,
- 9) 65 år för dem som är födda 1962—1964.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om den lägsta åldern för ålderspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare. För dessa åldersklasser anpassas den lägsta åldern för ålderspension till förändringen i den förväntade livslängden i enlighet med 82 och 83 §. Den lägsta åldern för ålderspension fastställs för varje åldersklass genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då arbetstagarna fyller 62 år. Arbetstagaren kommer således att känna till den lägsta åldern för ålderspension flera år före pensioneringen. Arbetstagaren kan således

planera sin framtid och bereda sig på en eventuell pensionering i god tid. Även med tanke på verkställandet av idrottslagen kommer man att känna till tidpunkten i god tid.

15 §. Frivillig försäkring. I paragrafen föreskrivs om frivillig försäkring för individuella idrottsutövare. Till 1 mom. ska för tydlighets skull fogas ett omnämnande om att individuella idrottsutövare har rätt att få försäkring enligt denna lag till dess att han eller hon fyller 65 år. I 15 § i gällande lag finns inget omnämnande om en åldersgräns på 43 år, men avsikten har varit att individuella idrottsutövare som når upp till eller överskrider inkomstgränsen, om de så vill, kan omfattas av idrottslagen upp till samma ålder som försäkringsskyldighet enligt 1 § gäller för utövare av lagidrott.

16 a §. Försäkringsbolags skyldighet att anmäla om upphörande av att tillhandahålla försäkringar. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf enligt vilken försäkringsbolaget senast den 31 december till social- och hälsovårdsministeriet ska anmäla om bolaget har för avsikt att begränsa tillhandahållandet av försäkringar eller helt och hållet upphöra med att tillhandahålla försäkringar enligt denna lag efter den 31 december följande kalenderår. Med begränsning avses att försäkringsbolaget i fortsättningen beslutar tillhandahålla försäkringar endast till en viss idrottsgren eller vissa idrottsgrenar. Fram till den tidpunkt som försäkringsbolaget anmäler ska bolaget ännu tillhandahålla och bevilja försäkringar på normalt sätt. I fråga om sådana idrottsgrenar där försäkringsperioden inte är densamma som ett kalenderår, ska försäkringarna upphöra att gälla först efter den tidpunkt som försäkringsbolaget meddelar att det inte längre tillhandahåller eller beviljar nya försäkringar. Enligt förslaget ska försäkringsbolaget fortfarande bedriva försäkringsverksamhet enligt idrottslagen åtminstone i den omfattning det har ersättningsansvar med anledning av olycksfall som redan har inträffat.

Idrottsutövare försäkras alltid enligt försäkringsperioder. Försäkringsperioderna för lagidrottsutövare följer spelsäsongerna för idrottsgrenen i fråga. För individuella idrottsutövare tillämpas inte spelsäsong utan tävlingssäsong. Försäkringsperioderna för olika idrottsgrenar infaller på följande sätt under kalenderåret:

ishockey 1.5 — 30.4,
fotboll 1.1 — 31.12,
korgboll 1.7 — 30.6,
boboll 1.10 — 30.9,
volleyboll 1.7 — 30.6,
individuella idrottsutövare 1.1 — 31.12.

Idrottslagen utgör en del av den sociala tryggheten för idrottsutövarna. Det är obligatoriskt att försäkra lagidrottsutövare som uppfyller förutsättningarna för försäkring. Individuella idrottsutövare har rätt till sådan trygghet som avses i lag, om han eller hon uppfyller förutsättningarna för försäkring. För att den lagstadgade sociala tryggheten för idrottsutövare inte ska bli ogenomförd pga. att det av någon anledning inte längre finns villiga aktörer som tillhandahåller försäkringar, föreslås en anmälningsskyldighet i den här paragrafen. Förfarandet garanterar att lagstiftaren i alla lägen har minst ett år tid för att genomföra skyddet på annat sätt, om det utifrån inkomna anmälningar ser ut att inte ett enda försäkringsbolag i fortsättningen längre skulle tillhandahålla försäkringar eller att en idrottsgren blir utan försäkring.

Social- och hälsovårdsministeriet får uppgifter om skadeförsäkringsbolag som erbjuder försäkringsprodukter på marknaden från den rapport som olycksfallsförsäkringscentralen lämnar till ministeriet. Enligt 18 § 1 mom. i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare ska OFF (fr.o.m. 1.1.2016 Olycksfallsförsäkringscentralen) varje år före utgången av mars lämna en berättelse till social- och hälsovårdsministeriet varav framgår hur försäkringskyddet enligt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare har genomförts. I

berättelsen nämns de skadeförsäkringsbolag, som har anmält att de har sådana försäkringar som avses i lagen i sitt utbud.

18 §. *Olycksfallsförsäkringscentralens och försäkringsanstalternas uppgifter.* I paragrafens rubrik och 1 och 2 mom. ersätts namnet Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund med det nya namnet Olycksfallsförsäkringscentralen. Namnet har ändrats som en följd av att lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar träder i kraft den 1 januari 2016.

19 §. *Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar.* I paragrafen ersätts namnet Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund med det nya namnet Olycksfallsförsäkringscentralen.

25 §. *Utlåtande.* I paragrafen ersätts namnet Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund med det nya namnet Olycksfallsförsäkringscentralen.

1.2 Lag om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen

4 §. I paragrafen föreskrivs om sådana förmåner som utgör hinder för betalning av dagpenning. Det föreslås att formuleringen av paragrafen preciseras så att den motsvarar 12 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten i sjukförsäkringslagen. I paragrafen ska konstateras att en lantbruksföretagare inte har rätt till dagpenning under självrisktiden, om han eller hon för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga har rätt till ersättning för inkomstbortfall på grund av olycksfall i arbete eller yrkessjukdom med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. I bestämmelsen avses här ersättningar för inkomstbortfall som beviljas på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och som betalas med stöd av en obligatorisk eller frivillig försäkring för arbetstid enligt nämnda lag. Den ersättning för inkomstbortfall som beviljas för samma arbetsförmåga med stöd av frivilliga fritidsförsäkringar enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har däremot inte någon hindrande verkan. Eftersom hindrande förmåner endast är sådana där inkomsterna av lantbruksföretagsverksamheten beaktas då förmånernas storlek fastställs, föreslås att ersättningar för inkomstbortfall med stöd av frivilliga försäkringar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inte ska utgöra hinder för dagpenning i motsats till ersättningar för inkomstbortfall med stöd av obligatoriska försäkringar enligt nämnda lag.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2016.

På försäkringsperioder som har börjat löpa och på olycksfall som inträffat före lagen om ändring av lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare har trätt i kraft ska de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande tillämpas. Bestämmelsen i lagens 3 a § ska emellertid även tillämpas på betalning av ersättningar efter lagens ikraftträdande för olycksfall som inträffat före lagens ikraftträdande.

Bestämmelsen i 14 § 1 mom. i lagen om ändring av lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare som gäller den nedre åldersgränsen för ålderspension föreslås träda i kraft först den 1 januari 2017, då de lagar som gäller arbetspensionsreformen träder i kraft.

Det föreslås att lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen ska tillämpas på dagpenning där arbetsförmågan har inträtt vid lagens ikraftträdande eller därefter. Det som föreslås att ska föreskrivas om ersättningar enligt lagen om lant-

RP 152/2015 rd

bruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i ovan nämnda lag ska också tillämpas på motsvarande ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare eller lagen om olycksfallsförsäkring.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) 1 §, 2 § 2 mom., 4 § 2 mom., 6 § 1 och 4 mom., rubriken för 8 § och 8 § 1 mom., 10 § 1 mom., 14 § 1 mom., 15 § 1 mom., rubriken för 18 §, 18 § 1 och 2 mom. samt 19 och 25 §, av dem rubriken för 8 § och 8 § 1 mom. sådan den lyder i lag 1652/2015 och 10 § 1 mom. sådan den lyder i lag 483/2015 samt

fogas till lagen nya 3 a och 16 a § som följer:

1 §

Försäkringsskyldighet

Om en idrottsutövare har avtalat med en idrottsförening som bedriver idrottsverksamhet i Finland eller med en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet att idrottsutövaren för idrottande som huvudsakligen bedrivs i Finland ska få minst 9 600 euro i skattepliktig lön per spelsäsong eller annars under en tidsperiod på ett år, ska föreningen eller organisationen genom att försäkra idrottsutövaren i enlighet med denna lag ordna skydd för olycksfall enligt denna lag och för ålderdom till dess att idrottsutövaren fyller 65 år. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas alla löner som enligt avtal ska betalas för ovan nämnda tidsperiod.

2 §

Olycksfall

I enlighet med denna lag betalas ersättning för ett olycksfall som har drabbat en idrottsutövare före fyllda 65 år under omständigheter som är typiska för idrottsgrenen

- 1) i samband med en spel- eller idrottsprestation,
 - 2) vid träning under handledning eller övervakning eller i enlighet med ett träningsprogram,
 - 3) när idrottsutövaren är på väg från sin bostad eller inkvartering till eller från en tävlings-, spel- eller träningsplats,
 - 4) när idrottsutövaren under spel-, tävlings- eller träningsresor deltar i aktiviteter som hör till reseprogrammet,
 - 5) när idrottsutövaren på uppdrag av en idrottsförening eller annan organisation som avses i 1 § representerar föreningen eller organisationen vid ett representationstillfälle samt under resa till och från ett sådant tillfälle.
-

RP 152/2015 rd

3 a §

Företräde för ersättningar och förhållande till andra förmåner

Idrottsutövarens rätt att få ersättning eller förmåner på basis av någon annan lag minskar inte den ersättning som han eller hon har rätt till enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ersättning enligt denna lag beaktas vid bestämmande av en ersättning eller förmån enligt någon annan lag på samma sätt som ersättningar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag.

Bestämmelserna i 2 mom. om beaktande av ersättning enligt denna lag, iakttas inte vid tillämpning av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

4 §

Olycksfallspension

Olycksfallspension betalas för sammanlagt fem år efter utgången av maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt 14 § 1 mom. Om maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen inte har löpt ut, betalas olycksfallspension under en tid av sammanlagt fem år från det att ett år har förflutit från olycksfallet, dock högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen enligt 14 § 1 mom. för ålderspension.

6 §

Olycksfallspension vid varaktig arbetsoförmåga

En idrottsutövare har rätt till olycksfallspension, om han eller hon före fyllda 65 år till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har blivit varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott enligt 1 eller 15 § och förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femtedelar enligt en bedömning som gjorts i förhållande till den årsarbetsförtjänst som enligt denna lag används som grund för bedömningen av varaktig arbetsoförmåga.

Olycksfallspension betalas tidigast efter utgången av den i sjukförsäkringslagen angivna maximitiden för sjukdagpenning. Om maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen inte har löpt ut, betalas olycksfallspension tidigast ett år efter olycksfallet. Olycksfallspension betalas högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt 14 § 1 mom. för ålderspension.

8 §

Ersättning för sjukvård

På ersättning för vård och behandling av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall tillämpas 8 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar med undantag för 48 och 49 §. På ersättning för resekostnader för sjukvård tillämpas 50 § i den lagen.

10 §

Familjepension och begravningshjälp

Om en idrottsutövare har avlidit till följd av ett olycksfall betalas det efter idrottsutövaren familjepension för högst tio år efter dödsfallet, dock högst till dess att idrottsutövaren skulle ha uppnått den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt 14 § 1 mom. för ålderspension. Familjepensionen beräknas på årsarbetsförtjänsten enligt 11 och 15 §. Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas i övrigt på familjepensionen vad som föreskrivs i 99—108 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgräns för ålderspension som anges för hans eller hennes åldersklass i 11 § i lagen om pension för arbetstagare. Ålderspension för idrottsutövare som är födda före 1965 betalas emellertid från och med den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av livsförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i denna lag avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten.

15 §

Frivillig försäkring

En idrottsutövare som inte har ingått ett avtal enligt 1 § och får minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst per år för att bedriva idrott huvudsakligen i Finland har rätt till olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet i enlighet med denna lag till dess att han eller hon fyller 65 år. Till grund för sådan på försäkring baserad olycksfallspension ska läggas den mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget överenskomna årsarbetsförtjänsten, som ska motsvara idrottsutövarens fortlöpande skattepliktiga idrottsinkomst. Den årsarbetsförtjänst som beaktas kan uppgå till högst det belopp som anges i 11 § 1 mom. Till grund för olycksfallspension som betalas på basis av varaktig arbetsförmåga läggs dock den årsarbetsförtjänst som anges i 11 § 2 mom.

16 a §

Försäkringsbolags skyldighet att anmäla om att försäkringar inte längre tillhandahålls

Ett försäkringsbolag ska senast den 31 december till social- och hälsovårdsministeriet anmäla, om bolaget har för avsikt att begränsa tillhandahållandet av försäkringar enligt denna lag eller helt och hållet upphöra med att tillhandahålla sådana försäkringar efter den 31 december därpå följande kalenderår.

18 §

Olycksfallsförsäkringscentralens och försäkringsanstalternas uppgifter

Olycksfallsförsäkringscentralen har till uppgift att svara för uppföljningen och den allmänna tillsynen över försäkringssystemet samt att föra ett register över de i enlighet med denna lag försäkrade idrottsutövarna och över försäkringstagarna. Olycksfallsförsäkringscentralen ska varje år före utgången av mars lämna en berättelse till social- och hälsovårdsministeriet varav framgår hur försäkringsskyddet enligt denna lag har genomförts. Olycksfallsförsäkringscentralen sköter också de övriga uppgifter som enligt denna lag ankommer på centralen.

Försäkringsanstalterna ska varje år före utgången av februari ge Olycksfallsförsäkringscentralen den information om försäkringar och skador enligt denna lag som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna enligt 1 mom. Försäkringsanstalterna ska också en gång per år och vid behov också annars ge idrottsutövarna en utredning om försäkringsskyddet. Försäkringsanstalterna ska utan dröjsmål informera idrottsutövarna om sådana försummelser av premiebetalningen som leder till att försäkringsskyddet enligt denna lag upphör.

19 §

Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar

Grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet ska se till att idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet och deltar i tävlingsverksamhet ordnar försäkringsskydd i enlighet med denna lag. För detta ändamål har grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet rätt att ur det register som förs av Olycksfallsförsäkringscentralen få information om de idrottsutövare som omfattas av deras verksamhet och är försäkrade i enlighet med denna lag.

Idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet ska varje år underrätta sina grenförbund om hur många idrottsutövare inom denna lags tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbunden ska varje år före utgången av februari, i det syfte som anges i 1 mom., sända uppgifterna till Olycksfallsförsäkringscentralen.

25 §

Utlåtande

Vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller förutsättningarna enligt denna lag, ger Olycksfallsförsäkringscentralen ett utlåtande på ansökan av en part.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 14 § 1 mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2017.

På försäkringsperioder som har börjat löpa och på olycksfall som inträffat före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Lagens 3 a § tillämpas emellertid även på betalning av ersättningar för olycksfall som inträffat före lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) 4 §, sådan den lyder i lag 882/2015, som följer:

4 §

En lantbruksföretagare har inte rätt till dagpenning enligt denna lag, om han eller hon för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga har rätt till ersättning för inkomstbortfall på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) eller ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller någon annan lag, och om inkomsten av lantbruksföretagarverksamheten beaktas då ersättningens storlek bestäms.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Denna lag tillämpas på dagpenningar där arbetsförmågan har inträtt vid lagens ikraftträdande eller därefter.

Det som i denna lag föreskrivs om ersättningar enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska också tillämpas på motsvarande ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) och lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).

Helsingfors den 21 januari 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Familje- och omsorgsminister Juha Rehula

1.

Lag

om ändring av lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) 1 §, 2 § 2 mom., 4 § 2 mom., 6 § 1 och 4 mom., rubriken för 8 § och 8 § 1 mom., 10 § 1 mom., 14 § 1 mom., 15 § 1 mom., rubriken för 18 §, 18 § 1 och 2 mom. samt 19 och 25 §, av dem rubriken för 8 § och 8 § 1 mom. sådan den lyder i lag 1652/2015 och 10 § 1 mom. sådan den lyder i lag 483/2015 samt
fogas till lagen nya 3 a och 16 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Försäkringsskyldighet

Om en idrottsutövare har avtalat med en idrottsförening som bedriver idrottsverksamhet i Finland eller med en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet att idrottsutövaren för idrottande som huvudsakligen bedrivs i Finland ska få minst 9 600 euro i skattepliktig lön per år eller per spelsäsong som är kortare än ett år, ska föreningen eller organisationen genom att försäkra idrottsutövaren i enlighet med denna lag ordna skydd för olycksfall enligt denna lag och för ålderdom till dess att idrottsutövaren fyller 43 år. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas alla löner som enligt avtal ska betalas för samma spelsäsong eller år.

2 §

Olycksfall

I enlighet med denna lag ersätts ett olycksfall som har drabbat en idrottsutövare före

Föreslagen lydelse

1 §

Försäkringsskyldighet

Om en idrottsutövare har avtalat med en idrottsförening som bedriver idrottsverksamhet i Finland eller med en annan organisation som bedriver idrottsverksamhet att idrottsutövaren för idrottande som huvudsakligen bedrivs i Finland ska få minst 9 600 euro i skattepliktig lön per *spelsäsong eller annars under en tidsperiod på ett år*, ska föreningen eller organisationen genom att försäkra idrottsutövaren i enlighet med denna lag ordna skydd för olycksfall enligt denna lag och för ålderdom till dess att idrottsutövaren fyller 65 år. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas alla löner som enligt avtal ska betalas för *ovan nämnda tidsperiod*.

2 §

Olycksfall

I enlighet med denna lag *betalas ersättning för ett olycksfall som har drabbat en idrotts-*

RP 152/2015 rd

Gällande lydelse

fyllda 43 år under omständigheter som är typiska för idrottsgrenen

1) i samband med en spel- eller idrottsprestation,

2) vid träning under handledning eller övervakning eller i enlighet med ett träningsprogram,

3) när idrottsutövaren är på väg från sin bostad eller inkvartering till eller från en tävlings-, spel- eller träningsplats,

4) när idrottsutövaren under spel-, tävlings- eller träningsresor deltar i aktiviteter som hör till reseprogrammet,

5) när idrottsutövaren på uppdrag av en idrottsförening eller annan organisation som avses i 1 § representerar föreningen eller organisationen vid ett representationstillfälle samt under resa till och från ett sådant tillfälle.

Föreslagen lydelse

utövare före fyllda 65 år under omständigheter som är typiska för idrottsgrenen

1) i samband med en spel- eller idrottsprestation,

2) vid träning under handledning eller övervakning eller i enlighet med ett träningsprogram,

3) när idrottsutövaren är på väg från sin bostad eller inkvartering till eller från en tävlings-, spel- eller träningsplats,

4) när idrottsutövaren under spel-, tävlings- eller träningsresor deltar i aktiviteter som hör till reseprogrammet,

5) när idrottsutövaren på uppdrag av en idrottsförening eller annan organisation som avses i 1 § representerar föreningen eller organisationen vid ett representationstillfälle samt under resa till och från ett sådant tillfälle.

3 a §

Företräde för ersättningar och förhållande till andra förmåner

Idrottsutövarens rätt att få ersättning eller förmåner på basis av någon annan lag minskar inte den ersättning som han eller hon har rätt till enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ersättning enligt denna lag beaktas vid bestämmande av en ersättning eller förmån enligt någon annan lag på samma sätt som ersättningar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag.

Bestämmelserna i 2 mom. om beaktande av ersättning enligt denna lag, iakttas inte vid tillämpning av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

4 §

Olycksfallspension

Olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom. för sammanlagt fem år efter ut-

4 §

Olycksfallspension

Olycksfallspension betalas för sammanlagt fem år efter utgången av maximitiden för

RP 152/2015 rd

Gällande lydelse

gången av maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen.

Föreslagen lydelse

sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt 14 § 1 mom. Om maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen inte har löpt ut, betalas olycksfallspension under en tid av sammanlagt fem år från det att ett år har förflutit från olycksfallet, dock högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen enligt 14 § 1 mom. för ålderspension.

6 §

Olycksfallspension vid varaktig arbetsförmåga

En idrottsutövare har rätt till olycksfallspension, om han eller hon före fyllda 43 år till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har blivit varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott enligt 1 eller 15 § och förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femtedelar enligt en bedömning som gjorts i förhållande till den årsarbetsförtjänst som enligt denna lag används som grund för bedömningen av varaktig arbetsförmåga.

Olycksfallspension betalas tidigast efter utgången av den i sjukförsäkringslagen angivna maximitiden för sjukdagpenning och högst till dess att idrottsutövaren fyller 65 år.

8 §

Ersättning för sjukvård och medicinsk rehabilitering

På ersättning för vård och behandling av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall tillämpas 8 kap. i lagen om olycksfall i

6 §

Olycksfallspension vid varaktig arbetsförmåga

En idrottsutövare har rätt till olycksfallspension, om han eller hon före fyllda 65 år till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall har blivit varaktigt oförmögen att fortsätta med idrott enligt 1 eller 15 § och förmågan att skaffa sig förvärvsinkomster genom annat arbete varaktigt har nedgått med minst tre femtedelar enligt en bedömning som gjorts i förhållande till den årsarbetsförtjänst som enligt denna lag används som grund för bedömningen av varaktig arbetsförmåga.

Olycksfallspension betalas tidigast efter utgången av den i sjukförsäkringslagen angivna maximitiden för sjukdagpenning. *Om maximitiden för sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen inte har löpt ut, betalas olycksfallspension tidigast ett år efter olycksfallet. Olycksfallspension betalas högst till dess att idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt 14 § 1 mom. för ålderspension.*

8 §

Ersättning för sjukvård

På ersättning för vård och behandling av en skada eller sjukdom som orsakats av olycksfall tillämpas 8 kap. i lagen om olycksfall i

RP 152/2015 rd

Gällande lydelse

arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) med undantag för 48 och 49 § i den lagen.

10 §

Familjepension och begravningshjälp

Om en idrottsutövare har avlidit till följd av ett olycksfall betalas det efter idrottsutövaren familjepension för högst tio år efter dödsfallet. Familjepensionen beräknas på årsarbetsförtjänsten enligt 11 och 15 §. Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas i övrigt på familjepensionen vad som föreskrivs i 99—108 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Föreslagen lydelse

arbetet och om yrkessjukdomar med undantag för 48 och 49 §. På ersättning för resekostnader för sjukvård tillämpas 50 § i den lagen.

10 §

Familjepension och begravningshjälp

Om en idrottsutövare har avlidit till följd av ett olycksfall betalas det efter idrottsutövaren familjepension för högst tio år efter dödsfallet, *dock högst till dess att idrottsutövaren skulle ha uppnått den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt 14 § 1 mom. för ålderspension*. Familjepensionen beräknas på årsarbetsförtjänsten enligt 11 och 15 §. Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas i övrigt på familjepensionen vad som föreskrivs i 99—108 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av livsförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i denna lag avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten.

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren *uppnår den nedre åldersgräns för ålderspension som anges för hans eller hennes åldersklass i 11 § i lagen om pension för arbetstagare. Ålderspension för idrottsutövare som är födda före 1965 betalas emellertid från och med den dag då idrottsutövaren fyller 65 år*. Ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av livsförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i denna lag avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten.

Gällande lydelse

15 §

Frivillig försäkring

En idrottsutövare som inte har ingått ett avtal enligt 1 § och får minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst per år för att bedriva idrott huvudsakligen i Finland har rätt till olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet i enlighet med denna lag. Till grund för sådan på försäkring baserad olycksfallspension ska läggas den mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget överenskomna årsarbetsförtjänsten, som ska motsvara idrottsutövarens fortlöpande skattepliktiga idrottsinkomst. Den årsarbetsförtjänst som beaktas kan uppgå till högst det belopp som anges i 11 § 1 mom. Till grund för olycksfallspension som betalas på basis av varaktig arbetsförmåga läggs dock den årsarbetsförtjänst som anges i 11 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

15 §

Frivillig försäkring

En idrottsutövare som inte har ingått ett avtal enligt 1 § och får minst 9 600 euro i skattepliktig inkomst per år för att bedriva idrott huvudsakligen i Finland har rätt till olycksfallsskydd och ålderdomstrygghet i enlighet med denna lag *till dess att han eller hon fyller 65 år*. Till grund för sådan på försäkring baserad olycksfallspension ska läggas den mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget överenskomna årsarbetsförtjänsten, som ska motsvara idrottsutövarens fortlöpande skattepliktiga idrottsinkomst. Den årsarbetsförtjänst som beaktas kan uppgå till högst det belopp som anges i 11 § 1 mom. Till grund för olycksfallspension som betalas på basis av varaktig arbetsförmåga läggs dock den årsarbetsförtjänst som anges i 11 § 2 mom.

16 a §

Försäkringsbolags skyldighet att anmäla om att försäkringar inte längre tillhandahålls

Ett försäkringsbolag ska senast den 31 december till social- och hälsovårdsministeriet anmäla, om bolaget har för avsikt att begränsa tillhandahållandet av försäkringar enligt denna lag eller helt och hållet upphöra med att tillhandahålla sådana försäkringar efter den 31 december därpå följande kalenderår.

18 §

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbunds och försäkringsanstalternas uppgifter

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund har till uppgift att svara för uppföljningen och den allmänna tillsynen över försäkringssystemet samt att föra ett register över de i enlighet med denna lag försäkrade idrottsutövare och över försäkringstagarna. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund ska varje år före utgången av mars lämna en berättelse

18 §

Olycksfallsförsäkringscentralens och försäkringsanstalternas uppgifter

Olycksfallsförsäkringscentralen har till uppgift att svara för uppföljningen och den allmänna tillsynen över försäkringssystemet samt att föra ett register över de i enlighet med denna lag försäkrade idrottsutövare och över försäkringstagarna. Olycksfallsförsäkringscentralen ska varje år före utgången av mars lämna en berättelse till social- och häl-

Gällande lydelse

till social- och hälsovårdsministeriet varav framgår hur försäkringsskyddet enligt denna lag har genomförts. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund sköter också de övriga uppgifter som enligt denna lag ankommer på förbundet.

Försäkringsanstalterna ska varje år före utgången av februari ge Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund den information om försäkringar och skador enligt denna lag som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna enligt 1 mom. Försäkringsanstalterna ska också en gång per år och vid behov också annars ge idrottsutövarna en utredning om försäkringsskyddet. Försäkringsanstalterna ska utan dröjsmål informera idrottsutövarna om sådana försummelse av premiebetalningen som leder till att försäkringsskyddet enligt denna lag upphör.

Föreslagen lydelse

sovårdsministeriet varav framgår hur försäkringsskyddet enligt denna lag har genomförts. *Olycksfallsförsäkringscentralen* sköter också de övriga uppgifter som enligt denna lag ankommer på centralen.

Försäkringsanstalterna ska varje år före utgången av februari ge *Olycksfallsförsäkringscentralen* den information om försäkringar och skador enligt denna lag som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna enligt 1 mom. Försäkringsanstalterna ska också en gång per år och vid behov också annars ge idrottsutövarna en utredning om försäkringsskyddet. Försäkringsanstalterna ska utan dröjsmål informera idrottsutövarna om sådana försummelse av premiebetalningen som leder till att försäkringsskyddet enligt denna lag upphör.

19 §

Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar

Grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet ska se till att idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet och deltar i tävlingsverksamhet ordnar försäkringsskydd i enlighet med denna lag. För detta ändamål har grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet rätt att ur det register som förs av Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund få information om de idrottsutövare som omfattas av deras verksamhet och är försäkrade i enlighet med denna lag.

Idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet ska varje år underrätta sina grenförbund om hur många idrottsutövare inom denna lags tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbunden ska varje år före utgången av februari, i det syfte som anges i 1 mom., sända uppgifterna till Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund.

19 §

Grenförbundens och idrottsföreningarnas ansvar

Grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet ska se till att idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet och deltar i tävlingsverksamhet ordnar försäkringsskydd i enlighet med denna lag. För detta ändamål har grenförbunden och övriga organisationer som svarar för tävlingsverksamhet rätt att ur det register som förs av *Olycksfallsförsäkringscentralen* få information om de idrottsutövare som omfattas av deras verksamhet och är försäkrade i enlighet med denna lag.

Idrottsföreningarna och övriga organisationer som bedriver idrottsverksamhet ska varje år underrätta sina grenförbund om hur många idrottsutövare inom denna lags tillämpningsområde som har representerat föreningen eller organisationen. Grenförbunden ska varje år före utgången av februari, i det syfte som anges i 1 mom., sända uppgifterna till *Olycksfallsförsäkringscentralen*.

RP 152/2015 rd

Gällande lydelse

25 §

Utlåtande

Vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller förutsättningarna enligt denna lag, ger Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund ett utlåtande på ansökan av en part.

Föreslagen lydelse

25 §

Utlåtande

Vid oklarhet om huruvida en försäkring uppfyller förutsättningarna enligt denna lag, ger *Olycksfallsförsäkringscentralen* ett utlåtande på ansökan av en part.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 14 § 1 mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2017.

På försäkringsperioder som har börjat löpa och på olycksfall som inträffat före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Lagens 3 a § tillämpas emellertid även på betalning av ersättningar för olycksfall som inträffat före lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) 4 §, sådan den lyder i lag 882/2015, som följer:

Gällande lydelse

4 §

En lantbruksföretagare har inte rätt till dagpenning enligt denna lag, om han eller hon på grund av samma arbetsförmåga har rätt till ersättning enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller någon annan lag, och om inkomsten av lantbruksföretagarverksamheten beaktas då ersättningens storlek fastställs.

Föreslagen lydelse

4 §

En lantbruksföretagare har inte rätt till dagpenning enligt denna lag, om han eller hon för *samma tid* och på grund av samma arbetsförmåga har rätt till ersättning *för inkomstbortfall på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) eller* ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller någon annan lag, och om inkomsten av lantbruksföretagarverksamheten beaktas då ersättningens storlek bestäms.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på dagpenningar där arbetsförmågan har inträtt vid lagens ikraftträdande eller därefter.

Det som i denna lag föreskrivs om ersättningar enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska också tillämpas på motsvarande ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) och lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).